

М. В. Дубініна,

д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3993-0622>

О. І. Мельник,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8639-7755>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.6.52

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ТА ESG-ІНДИКАТОРИ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ

M. Dubinina,

Doctor of Sciences in Economics, Professor,

Head of the Department of Accounting and Taxation, Mykolayiv National Agrarian University

O. Melnyk,

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Mykolayiv National Agrarian University

FINANCIAL REPORTING AND ESG INDICATORS AS AN INFORMATION BASE FOR FINANCIAL RESULTS MANAGEMENT IN AGRIBUSINESS ENTERPRISES

У статті досліджено роль фінансової звітності та ESG-індикаторів як інформаційної бази управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу. Обґрунтовано, що в умовах трансформації економічного середовища та зростання вимог до прозорості діяльності підприємств традиційні показники фінансової звітності потребують доповнення нефінансовими індикаторами, які відображають екологічні, соціальні та управлінські аспекти функціонування бізнесу. Узагальнено теоретичні підходи до використання фінансової звітності у системі управління підприємством та визначено її значення для аналізу результативності діяльності суб'єктів господарювання. Розглянуто сутність ESG-індикаторів та їх роль у забезпеченні комплексної оцінки діяльності підприємств аграрного сектору. Систематизовано основні групи ESG-показників та визначено їх економічний зміст і вплив на формування фінансових результатів підприємств агробізнесу. Проведено аналіз ESG-показників діяльності ТОВ "Сандора", ТОВ СП "Нібулон", ФГ "Органік Системс" та ПСП "Родничок", що дозволило визначити особливості поєднання економічних, екологічних та соціальних характеристик їх діяльності. Обґрунтовано доцільність використання інтегрованого підходу до формування інформаційної бази управління фінансовими результатами, який передбачає поєднання даних фінансової звітності, управлінської інформації та ESG-індикаторів. Запропоновано модель інтеграції фінансової звітності та ESG-показників у систему управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу. Використання такої моделі сприяє підвищенню інформативності управлінського аналізу, розширенню можливостей оцінювання результативності діяльності підприємств та прийняттю більш обґрунтованих управлінських рішень.

The article examines the role of financial reporting and ESG indicators as an information base for managing the financial results of agribusiness enterprises. It is substantiated that in the context of the transformation of the economic environment and increasing requirements for transparency of business activities, traditional financial reporting indicators should be supplemented with non-financial metrics that reflect environmental, social and governance aspects of enterprise performance. The study summarizes theoretical approaches to the use of financial reporting within the enterprise management system and determines its importance for analyzing the performance and financial results of business entities. Particular attention is paid to the concept of ESG indicators and their role in ensuring a comprehensive assessment of the activities of agribusiness enterprises.

The main groups of ESG indicators are systematized and their economic content and influence on the formation of financial results of agricultural enterprises are determined. The research includes an analysis of ESG indicators of several Ukrainian agribusiness enterprises, namely Sandora LLC, Nibulon LLC, Organic Systems Farm Enterprise and Rodnychok Agricultural Enterprise. The analysis made it possible to identify differences in environmental, social and governance characteristics of enterprises with different scales of activity and organizational structures. The results demonstrate that the integration of ESG indicators with financial reporting data expands the analytical capabilities of evaluating enterprise performance and improves the quality of management decisions.

The article substantiates the expediency of using an integrated approach to the formation of the information base for managing financial results, which combines financial reporting data, internal management information and ESG indicators. A model for integrating financial reporting and ESG indicators into the management system of agribusiness enterprises is proposed. The implementation of such a model contributes to improving the informativeness of managerial analysis, ensuring a more comprehensive assessment of enterprise performance and supporting the development of effective strategic and investment decisions aimed at sustainable development of agribusiness enterprises.

Ключові слова: облік, аналіз, фінансові результати, фінансова звітність, підприємства агробізнесу, управління, діджиталізація, ризик-менеджмент.

Key words: accounting, analysis, financial results, financial reporting, agribusiness enterprises, management, digitalization, risk management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасні умови розвитку економіки характеризуються посиленням вимог до якості інформаційного забезпечення управління діяльністю підприємств. Особливої актуальності це питання набуває у сфері агробізнесу, де результативність господарської діяльності значною мірою залежить від ефективності управління фінансовими ресурсами та результатами. Підприємства аграрного сектору функціонують у складному економічному середовищі, яке характеризується нестабільністю ринкових умов, коливаннями цін на продукцію, впливом природно-кліматичних факторів та високим рівнем ви-

робничих ризиків. У таких умовах важливого значення набуває формування достовірної та своєчасної інформації про результати діяльності підприємств. Саме така інформація забезпечує можливість оцінювання ефективності використання ресурсів і прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Центральне місце у формуванні цієї інформації посідає фінансова звітність підприємств.

Фінансова звітність є важливим елементом інформаційної системи управління підприємством, оскільки вона узагальнює дані про доходи, витрати, фінансові результати, активи та зобов'язання суб'єктів господарювання. На її основі здійснюється аналіз результативності діяльності підприємств, оцінювання фінансового стану та визначення перспектив їх подальшого розвит-

ку. Значення фінансової звітності полягає також у тому, що вона забезпечує інформаційні потреби широкого кола користувачів, серед яких керівництво підприємства, інвестори, кредитори, органи державного управління та інші зацікавлені сторони. Водночас традиційні показники фінансової звітності не завжди дозволяють повною мірою оцінити ефективність діяльності підприємств у сучасних умовах господарювання. Це пов'язано з тим, що вони відображають переважно економічні результати діяльності та недостатньо враховують екологічні та соціальні аспекти функціонування бізнесу.

У сучасній економічній науці все більшого поширення набуває концепція сталого розвитку, яка передбачає врахування екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності підприємств. У межах цієї концепції важливу роль відіграють ESG-індикатори, що характеризують вплив підприємств на довкілля, соціальну сферу та якість корпоративного управління. Використання таких показників дозволяє комплексно оцінювати діяльність підприємств та враховувати наслідки їх господарської діяльності для суспільства і навколишнього середовища. Для підприємств агробізнесу значення ESG-показників є особливо важливим, оскільки їх діяльність безпосередньо пов'язана з використанням природних ресурсів, впливом на екосистеми та розвитком сільських територій. Інтеграція ESG-індикаторів у систему управління підприємствами сприяє підвищенню прозорості діяльності, покращенню взаємодії зі стейкхолдерами та підвищенню інвестиційної привабливості бізнесу.

У зв'язку з цим актуальним науковим і практичним завданням є формування інтегрованої інформаційної бази управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу, яка поєднує дані фінансової звітності та ESG-індикаторів. Такий підхід дозволяє розширити аналітичні можливості інформаційної системи підприємства та забезпечити більш комплексне оцінювання результатів його діяльності. Врахування екологічних, соціальних та управлінських факторів у процесі аналізу фінансових результатів створює передумови для підвищення ефективності управління підприємствами аграрного сектору. Це сприяє прийняттю більш обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності підприємств та забезпечення їх сталого розвитку. Саме тому дослідження ролі фінансової звітності та ESG-індикаторів у системі управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу є важливим напрямом сучасних економічних досліджень.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання формування та використання фінансової звітності як інформаційної основи управління діяльністю підприємств є предметом численних наукових досліджень. У працях вітчизняних науковців фінансова звітність розглядається як система узагальнених показників, що відображає результати господарської діяльності підприємства та забезпечує інформаційні потреби різних груп користувачів. Зокрема, О. В. Добровольська, М. В. Кравченко та О. В. Даніленко зазначають, що фінансова звітність виступає важливим елемен-

том системи управління підприємством та формує інформаційну основу для прийняття управлінських рішень [2]. У дослідженнях О. О. Нестеренко підкреслюється значення звітності у процесі управління фінансовими результатами діяльності підприємства [7]. І. Й. Яремко та М. В. Заворітній акцентують увагу на ролі управлінської звітності як інструменту інформаційної підтримки системи планування та контролю діяльності підприємств [10]. Таким чином, наукові дослідження підтверджують важливість використання звітної інформації у системі управління результативністю діяльності підприємств.

Значна увага у науковій літературі приділяється дослідженню інформаційного забезпечення формування фінансових результатів підприємств, зокрема у сфері агробізнесу. У працях М. В. Дубініної та Л. М. Вишенської обґрунтовується необхідність формування якісної інформаційної бази щодо фінансових результатів діяльності аграрних підприємств [3]. Автори наголошують на важливості використання даних бухгалтерського обліку та звітності для аналізу результативності діяльності суб'єктів господарювання. Подібні підходи простежуються у роботах Л. Гуцаленко та М. Молдован, де фінансові результати розглядаються як ключовий елемент системи обліку підприємств агробізнесу [4]. М. М. Молдован у своїх дослідженнях акцентує увагу на необхідності розвитку внутрішньогосподарської звітності як важливого джерела інформації для управління фінансовими результатами підприємств аграрного сектору [6]. Це свідчить про важливість удосконалення інформаційного забезпечення управління результативністю діяльності підприємств агробізнесу.

Окремий напрям сучасних досліджень пов'язаний із розвитком концепції сталого розвитку та інтеграцією ESG-індикаторів у систему корпоративної звітності. У роботах зарубіжних науковців Ф. Voghean та А. Melega підкреслюється значення корпоративної звітності зі сталого розвитку для забезпечення прозорості діяльності підприємств та підвищення ефективності управління [1]. У дослідженнях І. О. Макаренко обґрунтовується необхідність інкорпорації ESG-критеріїв у діяльність компаній, зокрема у процесі прийняття інвестиційних рішень та оцінювання результативності діяльності бізнесу [5]. О. В. Олійник та В. М. Іваницький розглядають концептуальні засади інтеграції ESG-звітності у систему корпоративного обліку, що сприяє поєднанню фінансових і нефінансових показників діяльності підприємств [8]. Використання таких показників дозволяє оцінювати не лише економічні результати діяльності підприємств, але й їх вплив на довкілля, соціальну сферу та якість корпоративного управління.

Попри значну кількість наукових досліджень, присвячених проблемам фінансової звітності, управління фінансовими результатами та впровадження принципів сталого розвитку у діяльність підприємств, низка питань залишається недостатньо дослідженою. Зокрема, потребують подальшого наукового обґрунтування підходи до інтеграції фінансової звітності та ESG-індикаторів у єдину інформаційну систему управління підприємствами агробізнесу. У науковій літературі переважно розглядаються окремі аспекти формування фінансових результатів або використання ESG-показників, тоді як

питання їх комплексного використання у системі управління діяльністю підприємств досліджено недостатньо. Це зумовлює необхідність подальших наукових досліджень, спрямованих на формування інтегрованої інформаційної бази управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу. Такі дослідження мають важливе значення для підвищення ефективності управління діяльністю підприємств аграрного сектору та забезпечення їх сталого розвитку.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є обґрунтування ролі фінансової звітності та ESG-індикаторів як інформаційної бази управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу, а також визначення можливостей їх інтеграції у систему прийняття управлінських рішень. Досягнення поставленої мети передбачає дослідження теоретичних засад використання фінансової звітності у процесі управління діяльністю підприємств, аналіз сучасних підходів до застосування ESG-показників у системі корпоративної звітності та оцінювання їх значення для підвищення ефективності управління результативністю підприємств аграрного сектору.

Для реалізації поставленої мети у статті визначено такі завдання: дослідити роль фінансової звітності у формуванні інформаційної бази управління фінансовими результатами підприємств; узагальнити основні групи ESG-індикаторів та визначити їх значення для оцінювання діяльності підприємств агробізнесу; проаналізувати ESG-показники досліджуваних підприємств аграрного сектору; обґрунтувати модель інтеграції фінансової звітності та ESG-індикаторів у систему управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ефективність управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу значною мірою залежить від якості інформаційного забезпечення управлінських рішень. У системі економічної інформації ключове місце посідає фінансова звітність, яка узагальнює результати господарської діяльності підприємства та відображає його фінансовий стан. Показники фінансової звітності містять інформацію про доходи, витрати, фінансові результати, активи та зобов'язання підприємства, що дозволяє оцінювати ефективність використання ресурсів і визначити тенденції розвитку суб'єктів господарювання [2]. На основі цих даних здійснюється фінансовий аналіз діяльності підприємства, оцінюється рівень його прибутковості та фінансової стійкості. Фінансова звітність забезпечує інформаційні потреби різних груп користувачів, серед яких керівництво підприємства, інвестори, кредитори та інші зацікавлені сторони. Її показники активно використовуються у системі управління підприємством та формуванні управлінських рішень [7].

Разом з тим сучасні умови розвитку бізнесу зумовлюють необхідність розширення традиційної інформаційної бази управління. Використання лише фінансових показників не завжди забезпечує повне уявлення

про результативність діяльності підприємства, оскільки вони відображають переважно економічні результати господарювання. У наукових дослідженнях зазначається, що інформаційні можливості фінансової звітності доцільно доповнювати управлінською інформацією та іншими аналітичними показниками [10]. Такий підхід дозволяє отримати більш детальну характеристику діяльності підприємства та підвищити обґрунтованість управлінських рішень. Розширення інформаційної бази управління сприяє формуванню комплексної системи оцінювання результативності діяльності підприємств. Це особливо важливо для підприємств агробізнесу, діяльність яких характеризується значною залежністю від природних і економічних факторів.

У дослідженнях, присвячених функціонуванню підприємств аграрного сектору, значна увага приділяється питанням формування та аналізу фінансових результатів діяльності. Фінансові результати відображають ефективність використання ресурсів підприємства та є важливим показником результативності його господарської діяльності [3]. У системі бухгалтерського обліку вони розглядаються як узагальнений результат взаємодії доходів і витрат підприємства [4]. Формування достовірної інформації про фінансові результати має важливе значення для прийняття управлінських рішень та оцінювання ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Водночас ефективне управління результатами діяльності підприємств потребує використання не лише фінансових показників, але й інших індикаторів, які характеризують різні аспекти функціонування підприємства [6].

У сучасній економічній науці все більшого поширення набуває концепція сталого розвитку, яка передбачає врахування екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності підприємств. У межах цієї концепції важливу роль відіграють ESG-індикатори, що характеризують вплив підприємств на довкілля, соціальну сферу та якість корпоративного управління [1]. Інтеграція таких показників у систему управління підприємствами дозволяє оцінювати результати діяльності бізнесу з урахуванням довгострокових факторів розвитку. Дослідження свідчать, що використання ESG-критеріїв сприяє підвищенню прозорості діяльності підприємств і зміцненню довіри з боку інвесторів та інших зацікавлених сторін [5]. Крім того, поєднання фінансових та нефінансових показників створює можливість для більш комплексної оцінки ефективності діяльності підприємств [8].

Основні групи ESG-індикаторів, що застосовуються для оцінювання діяльності підприємств агробізнесу, охоплюють екологічні, соціальні та управлінські показники. До екологічної групи належать індикатори енергоефективності виробництва, використання водних ресурсів, управління відходами та рівня викидів парникових газів. Соціальна складова включає показники, які характеризують умови праці персоналу, рівень оплати праці та реалізацію соціальних програм підприємства. Управлінська група індикаторів відображає рівень прозорості управління, ефективність системи внутрішнього контролю та дотримання принципів корпоративної відповідальності. Узагальнення таких індикаторів, їх

економічного змісту та впливу на фінансові результати діяльності підприємств агробізнесу подано у таблиці 1.

Представлені індикатори демонструють наявність взаємозв'язку між екологічними, соціальними та управлінськими характеристиками діяльності підприємств і результатами їх господарювання. Рациональне використання енергетичних та водних ресурсів сприяє зниженню виробничих витрат і підвищенню економічної ефективності діяльності підприємств. Реалізація соціальних програм і створення належних умов праці позитивно впливають на мотивацію персоналу та продуктивність праці. Розвинена система корпоративного управління забезпечує підвищення прозорості діяльності підприємства і сприяє зміцненню довіри з боку інвесторів та партнерів. Використання ESG-індикаторів у системі управління діяльністю підприємств розширює інформаційні можливості аналізу їх фінансових результатів і ефективності функціонування.

Практичне використання фінансової звітності та ESG-індикаторів у системі управління фінансовими результатами підприємств передбачає інтеграцію різних інформаційних джерел у єдину аналітичну систему. Фінансова звітність забезпечує формування узагальнених показників діяльності підприємства, які характеризують результати господарювання, структуру активів і зобов'язань, а також динаміку доходів і витрат [2]. Ці дані використовуються для проведення фінансового аналізу, оцінювання ефективності використання ресурсів і визначення результативності господарської діяльності підприємства. Разом із тим сучасні підходи до управління підприємствами передбачають врахування факторів сталого розвитку, які відображаються через ESG-індикатори. Такі показники характеризують екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності підприємств і розширюють інформаційні можливості управління їх фінансовими результатами [1].

Інформаційні можливості використання фінансової звітності та ESG-індикаторів у системі управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу узагальнено у таблиці 2.

Таблиця 2. Інформаційні можливості фінансової звітності та ESG-індикаторів у системі управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу

Джерело інформації	Основні показники	Управлінське призначення	Використання в управлінні
Фінансова звітність	Дохід, витрати, прибуток	Оцінювання фінансових результатів	Аналіз ефективності діяльності
	Активи, зобов'язання	Оцінювання фінансового стану	Управління ресурсами
	Грошові потоки	Аналіз ліквідності	Планування фінансування
ESG-індикатори	Екологічні показники	Оцінювання впливу на довкілля	Екологічна стратегія
	Соціальні показники	Оцінювання соціальної відповідальності	Управління персоналом
	Управлінські показники	Оцінювання корпоративного управління	Підвищення прозорості діяльності

Джерело: узагальнено автором на основі [1; 2; 6; 8].

Таблиця 1. ESG-індикатори діяльності підприємств агробізнесу в системі управління фінансовими результатами

Індикатор	Економічний зміст	Вплив на фінансові результати
Група ESG - E (Environmental)		
Енергоефективність виробництва	Обсяг споживання енергії на одиницю продукції	Зниження виробничих витрат
Використання водних ресурсів	Обсяг використаної води у виробництві	Оптимізація ресурсних витрат
Управління відходами	Частка перероблених або утилізованих відходів	Зменшення екологічних платежів
Викиди парникових газів	Рівень викидів CO ₂	Дотримання екологічних стандартів
Група ESG - S (Social)		
Умови праці персоналу	Рівень безпеки праці	Підвищення продуктивності праці
Рівень оплати праці	Середня заробітна плата працівників	Мотивація персоналу
Соціальні програми	Інвестиції у соціальні проекти	Підвищення репутації підприємства
Група ESG - G (Governance)		
Прозорість управління	Рівень розкриття інформації	Підвищення довіри інвесторів
Система внутрішнього контролю	Наявність внутрішніх процедур контролю	Підвищення ефективності управління
Корпоративна відповідальність	Дотримання принципів корпоративного управління	Зниження управлінських ризиків

Джерело: сформовано автором на основі [1; 5; 8].

Фінансова звітність формує інформацію про доходи, витрати, фінансові результати, активи та грошові потоки підприємства, що дозволяє оцінити його економічну результативність. ESG-індикатори доповнюють ці дані характеристиками впливу підприємства на довкілля, соціальну сферу та якість корпоративного управління. Застосування таких показників розширює можливості аналітичної оцінки діяльності підприємства та дозволяє враховувати фактори довгострокового розвитку. У наукових дослідженнях зазначається, що інтеграція нефінансових показників у систему корпоративної звітності підвищує інформативність управлінського аналізу та

Таблиця 3. ESG-показники діяльності досліджуваних підприємств агробізнесу (за даними E&S-оцінки)

Підприємство	Environmental (E)	Social (S)	Governance (G)	Ключові ESG-фактори
ТОВ «Сандора»	110 екологічних показників, 1 попередження	22 соціальні показники	18 показників корпоративного управління	декларації про відходи, дозволи на водокористування, перевірки Держекоінспекції
ТОВ СП «Нібулон»	109 екологічних показників, 2 попередження	23 соціальні показники	18 показників управління	оцінка впливу на довкілля, дозволи на викиди, контроль ресурсних платежів
ФГ «Органік Системс»	108 екологічних показників, 3 ризикові фактори	21 соціальний показник	17 управлінських показників	реєстр декларацій про відходи, контроль екологічних порушень
ПСП «Родничок»	104 екологічні показники, 7 ризикових факторів	19 соціальних показників	16 управлінських показників	екологічні перевірки, соціальні порушення, корпоративний контроль

Джерело: сформовано автором на основі даних ESG/E&S-оцінки (ESDD) системи YouControl.

сприяє формуванню більш обґрунтованих управлінських рішень [8].

Для оцінювання можливостей використання фінансової звітності та ESG-показників у системі управління фінансовими результатами було сформовано вибірку підприємств аграрного сектору України. До дослідження включено ТОВ "Сандора", ТОВ СП "Нібулон", ФГ "Органік Системс" та ПСП "Родничок". Підприємства ФГ "Органік Системс" і ПСП "Родничок" входять до складу вертикально інтегрованого агропромислового холдингу Agrofusion Group (торгова марка "Inagro"). Досліджувані підприємства відрізняються масштабами діяльності, структурою виробництва та організаційними особливостями управління. Це дозволяє здійснити порівняльний аналіз та оцінити особливості використання фінансових і нефінансових показників у системі управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу.

Аналіз діяльності зазначених підприємств здійснювався на основі даних фінансової звітності та ESG/E&S-оцінки, що характеризує екологічні, соціальні та управлінські аспекти їх функціонування. Такі показники дозволяють оцінити рівень екологічних ризиків, ефективність соціальної політики підприємств і якість системи корпоративного управління. Для підприємств аграрного сектору ці характеристики мають суттєве значення, оскільки їх виробнича діяльність пов'язана з використанням природних ресурсів та впливом на навколишнє середовище. Водночас соціальні аспекти діяльності аграрних підприємств пов'язані із забезпеченням зайнятості населення та розвитком сільських територій. Врахування таких факторів у системі управління діяльністю підприємств дає можливість більш повно оцінити результати їх функціонування.

Узагальнення фінансової інформації та ESG-показників досліджуваних підприємств дозволяє сформувати комплексне уявлення про особливості їх функціонування. Поєднання економічних показників діяльності з характеристиками екологічної, соціальної та управлінської відповідальності розширює можливості аналітичного оцінювання діяльності підприємств агробізнесу.

Такий підхід створює основу для порівняльного аналізу підприємств різного масштабу та організаційної структури. На основі отриманих даних проведено оцінювання ESG-показників діяльності ТОВ "Сандора", ТОВ СП "Нібулон", ФГ "Органік Системс" та ПСП "Родничок", результати якого наведено у таблиці 3.

Представлені у таблиці 3 дані відображають результати оцінювання екологічних, соціальних та управлінських характеристик діяльності досліджуваних підприємств агробізнесу. Аналіз показників Environmental свідчить про відмінності у масштабах екологічного контролю та рівні екологічних ризиків. Найбільшу кількість екологічних індикаторів зафіксовано у діяльності ТОВ "Сандора" та ТОВ СП "Нібулон", що пояснюється значними обсягами виробничої діяльності та використанням складної інфраструктури виробництва і логістики. Водночас у цих підприємств кількість попереджень або ризикових факторів залишається відносно невеликою, що свідчить про наявність системи екологічного контролю та дотримання вимог природоохоронного законодавства.

Порівняльний аналіз показників Social демонструє різний рівень соціальної активності підприємств. Найбільша кількість соціальних показників характерна для ТОВ СП "Нібулон", що пов'язано із значними масштабами діяльності підприємства та його роллю у розвитку регіональної інфраструктури. Підприємство реалізує соціальні програми, спрямовані на підтримку працівників і розвиток територіальних громад. Показники соціальної відповідальності ТОВ "Сандора" також залишаються на високому рівні, що пов'язано з реалізацією програм корпоративної соціальної відповідальності та підтримкою персоналу. Менші підприємства, зокрема ФГ "Органік Системс" та ПСП "Родничок", характеризуються дещо нижчими значеннями соціальних показників, що зумовлено масштабами їх господарської діяльності.

Аналіз показників Governance дозволяє оцінити рівень розвитку системи корпоративного управління підприємств. У досліджуваній вибірці найбільшу кількість управлінських показників мають ТОВ "Сандо-

ра" та ТОВ СП "Нібулон". Це свідчить про наявність більш розвиненої системи внутрішнього контролю, процедур корпоративного управління та механізмів розкриття інформації. Для підприємств ФГ "Органік Системс" та ПСП "Родничок" кількість управлінських показників є дещо нижчою, що пов'язано з особливостями організаційної структури та масштабами діяльності. Водночас наявність управлінських показників свідчить про функціонування базових елементів системи корпоративного управління.

Окрему увагу привертають ключові ESG-фактори, що характеризують особливості екологічного та управлінського контролю підприємств. Для ТОВ "Сандора" такими факторами виступають декларації про відходи, дозволи на спеціальне водокористування та результати перевірок органів державного екологічного контролю. У діяльності ТОВ СП "Нібулон" важливими елементами екологічного регулювання є процедури оцінки впливу на довкілля, отримання дозволів на викиди та контроль ресурсних платежів. Для підприємств ФГ "Органік Системс" і ПСП "Родничок" характерними є фактори, пов'язані з екологічними перевітками, веденням реєстрів декларацій про відходи та контролем можливих екологічних порушень.

Порівняльний аналіз отриманих результатів дозволяє зробити висновок, що рівень розвитку ESG-компонентів значною мірою залежить від масштабів діяльності підприємства та складності його виробничої структури. Великі підприємства мають ширший спектр екологічних і соціальних показників, що пов'язано з більш розвинутою системою управління та необхідністю дотримання більшої кількості регуляторних вимог. Менші підприємства характеризуються меншою кількістю індикаторів, однак також демонструють наявність елементів екологічного контролю та соціальної відповідальності. Отримані результати свідчать про доцільність використання ESG-індикаторів у системі управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу, оскільки вони дозволяють враховувати вплив екологічних і соціальних факторів на ефективність господарської діяльності.

Аналіз фінансових та ESG-показників досліджуваних підприємств свідчить про доцільність інтеграції різних інформаційних джерел у систему управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу. Використання виключно фінансових показників не забезпечує повного уявлення про ефективність діяльності підприємства, оскільки значна частина факторів результативності пов'язана з екологічними, соціальними та управлінськими аспектами господарювання. Застосування ESG-індикаторів дозволяє доповнити традиційні фінансові показники інформацією про вплив підприємства на довкілля, рівень соціальної відповідальності та якість корпоративного управління [5]. Такий підхід відповідає сучасним тенденціям розвитку корпоративної звітності та управління підприємствами. Інтеграція фінансової та нефінансової інформації створює передумови для формування комплексної системи управління результатами діяльності підприємств.

Для забезпечення ефективного використання фінансової звітності та ESG-показників у системі управління фінансовими результатами доцільно застосовувати інтегрований підхід до формування інформаційної

бази управління. Такий підхід передбачає поєднання даних фінансової звітності, управлінської звітності та ESG-індикаторів у єдиній аналітичній системі. Фінансова звітність формує інформацію про доходи, витрати, фінансові результати та структуру ресурсів підприємства [2]. Управлінська звітність забезпечує внутрішню інформацію про ефективність окремих напрямів діяльності та використання ресурсів [10]. ESG-індикатори відображають екологічні, соціальні та управлінські аспекти функціонування підприємства, що дозволяє оцінити вплив діяльності підприємства на довкілля та суспільство [1]. Поєднання цих джерел інформації створює комплексну основу для прийняття управлінських рішень.

Модель інтеграції фінансової звітності та ESG-індикаторів у систему управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу наведено на рисунку 1.

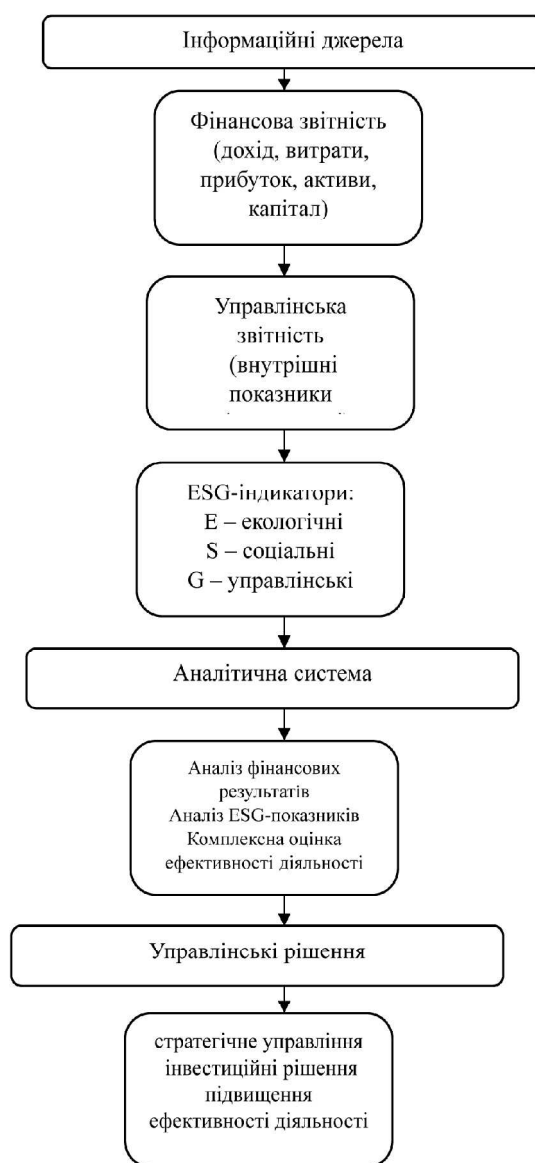

Рис. 1. Модель інтеграції фінансової звітності та ESG-індикаторів у систему управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу

Джерело: розроблено автором.

Представлена модель передбачає використання трьох взаємопов'язаних блоків. Перший блок охоплює інформаційні джерела, до яких належать фінансова звітність, управлінська звітність та ESG-індикатори. Другий блок формує аналітичну систему підприємства, що включає аналіз фінансових результатів, оцінювання ESG-показників та комплексну оцінку ефективності діяльності підприємства. Третій блок відображає управлінські рішення, що приймаються на основі результатів проведеного аналізу, зокрема стратегічне планування розвитку підприємства, прийняття інвестиційних рішень та заходи щодо підвищення ефективності господарської діяльності.

Запропонована модель дозволяє інтегрувати фінансові та нефінансові показники у процес управління діяльністю підприємств агробізнесу. Використання такої моделі забезпечує підвищення інформативності управлінського аналізу та створює можливість оцінювати результати діяльності підприємства з урахуванням економічних, екологічних та соціальних факторів. У результаті управлінські рішення можуть прийматися на основі більш повної та достовірної інформації про діяльність підприємства. Це сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів та формуванню стратегії сталого розвитку підприємства.

Використання інтегрованого підходу до формування інформаційної бази управління фінансовими результатами має важливе значення для підприємств агробізнесу. Урахування ESG-індикаторів у процесі управління діяльністю підприємств дозволяє своєчасно виявляти екологічні та соціальні ризики, оцінювати ефективність використання ресурсів та формувати довгострокові напрями розвитку підприємства. Поєднання фінансових показників із характеристиками екологічної та соціальної відповідальності підприємств сприяє підвищенню прозорості їх діяльності та зміцненню довіри з боку інвесторів, партнерів і суспільства. Запропонована модель інтеграції фінансової звітності та ESG-індикаторів може використовуватися підприємствами агробізнесу як інструмент удосконалення системи управління фінансовими результатами та підвищення ефективності їх діяльності.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано значення фінансової звітності та ESG-індикаторів як важливих складових інформаційної бази управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу. Встановлено, що фінансова звітність забезпечує формування системи показників, які характеризують результати господарської діяльності підприємства, його фінансовий стан та ефективність використання ресурсів. Разом із цим використання виключно фінансових показників не дозволяє повною мірою оцінити результативність діяльності підприємства, оскільки вони не відображають екологічні, соціальні та управлінські аспекти функціонування бізнесу. У цьому контексті ESG-індикатори виступають важливим доповненням до традиційної системи фінансових показників і дозволяють оцінювати діяльність підприємств з урахуванням впливу на довкілля, соціальну сферу та якість корпоративного управління.

У процесі дослідження узагальнено основні групи ESG-індикаторів та визначено їх економічний зміст у системі управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу. Виділено екологічні, соціальні та управлінські показники, які характеризують ефективність використання природних ресурсів, рівень соціальної відповідальності підприємства та якість системи корпоративного управління. Використання таких індикаторів розширює можливості аналітичного оцінювання діяльності підприємств та сприяє формуванню більш повної інформаційної бази управління. Поєднання фінансових і нефінансових показників дозволяє оцінювати результати діяльності підприємств з урахуванням економічних, екологічних та соціальних факторів.

Проведений аналіз ESG-показників діяльності ТОВ "Сандора", ТОВ СП "Нібулон", ФГ "Органік Системс" та ПСП "Родничок" показав наявність відмінностей у рівні розвитку екологічної, соціальної та управлінської складових їх діяльності. Підприємства з більшими масштабами господарської діяльності характеризуються більшою кількістю екологічних і соціальних індикаторів, що пов'язано з необхідністю дотримання значної кількості регуляторних вимог та реалізацією програм корпоративної відповідальності. Менші підприємства мають нижчий рівень формалізації ESG-показників, однак також демонструють наявність елементів екологічного контролю та соціальної відповідальності. Отримані результати свідчать про важливість урахування ESG-факторів у процесі управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу.

У дослідженні запропоновано модель інтеграції фінансової звітності та ESG-індикаторів у систему управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу. Запропонована модель передбачає поєднання різних інформаційних джерел, аналітичних інструментів та управлінських рішень, що забезпечує комплексне використання фінансової та нефінансової інформації у процесі управління діяльністю підприємства. Використання такої моделі створює можливість оцінювати результати діяльності підприємства з урахуванням економічних, екологічних і соціальних факторів та сприяє підвищенню ефективності управління підприємствами аграрного сектору.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямі пов'язані з удосконаленням методичних підходів до оцінювання ESG-показників у системі управління фінансовими результатами підприємств агробізнесу. Актуальним напрямом є розроблення інтегрованих аналітичних показників, які дозволять кількісно оцінювати вплив екологічних і соціальних факторів на фінансові результати діяльності підприємств. Подальшого дослідження потребують також питання використання ESG-індикаторів у системі стратегічного управління підприємствами аграрного сектору та формування інтегрованої звітності, що поєднує фінансові та нефінансові показники діяльності підприємства.

Література:

1. Boghean F., Melega A. Corporate sustainability reporting: paradigms, determinants and performance. *Studies and Scientific Researches. Economics Edition*. 2025. № 42. DOI: 10.29358/sceco.v0i42.622.

2. Добровольська О. В., Кравченко М. В., Даніленко О. В. Фінансова звітність як елемент системи управління підприємством. Економіка та суспільство. 2021. № 32. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-32-34.

3. Дубініна М. В., Вишенська Л. М. Напрями формування якісної інформаційної бази щодо фінансових результатів діяльності аграрних підприємств. Фінансовий простір. 2014. № 3. С. 78—83.

4. Гуцаленко Л., Молдован М. Фінансові результати в системі обліку підприємств агробізнесу. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2024. № 3. DOI: 10.31891/2307-5740-2024-330-48.

5. Макаренко І. О. Інкorporація ESG-критеріїв у діяльність компаній у контексті їх інвестиційного скринінгу. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № 2 (104). С. 86—93. DOI: 10.26642/jen-2023-2(104)-86-93.

6. Молдован М. М. Інформаційне забезпечення формування внутрішньогосподарської звітності про фінансові результати діяльності підприємств агробізнесу. Економіка та суспільство. 2025. № 82. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-82-105.

7. Нестеренко О. О. Місце звітності в управлінні фінансовими результатами діяльності підприємства. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу. 2021. Вип. 1 (48). С. 26—32. DOI: 10.26642/pbo-2021-1(48)-26-32.

8. Олійник О. В., Іваницький В. М. Управлінський вимір ESG-звітності: концептуальні засади інтеграції у систему корпоративного обліку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2025. Вип. 2 (61). С. 47—53. DOI: 10.26642/pbo-2025-2(61)-47-53.

9. Подолянчук О. А., Дубініна М. В. Звітність про фінансові результати діяльності підприємств агробізнесу у форматі запитів стейкхолдерів для цілей управління. Агросвіт. 2026. № 3. С. 64—73. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2026.3.64>

10. Яремко І. Й., Заворітній М. В. Управлінська звітність в системах управління та планування на підприємстві: особливості формування та змістові параметри. Ефективна економіка. 2022. № 5. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.5.5.

References:

1. Boghean, F. and Melega, A. (2025), "Corporate sustainability reporting: paradigms, determinants and performance", Studies and Scientific Researches. Economics Edition, vol. 42. <https://doi.org/10.29358/sceco.v0i42.622>.

2. Dobrovolska, O.V., Kravchenko, M.V. and Danilenko, O.V. (2021), "Financial reporting as an element of the enterprise management system", Ekonomika ta suspilstvo, vol. 32. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-34>.

3. Dubinina, M.V. and Vyshenska, L.M. (2014), "Directions of forming a high-quality information base on financial results of agricultural enterprises", Finansovyi prostir, vol. 3, pp. 78—83.

4. Hutsalenko, L. and Moldovan, M. (2024), "Financial results in the accounting system of agribusiness enterprises", Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho univer-

sytetu. Ekonomichni nauky, vol. 3. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-48>.

5. Makarenko, I.O. (2023), "Incorporation of ESG criteria into company activities in the context of investment screening", Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia, vol. 2 (104), pp. 86—93. [https://doi.org/10.26642/jen-2023-2\(104\)-86-93](https://doi.org/10.26642/jen-2023-2(104)-86-93).

6. Moldovan, M.M. (2025), "Information support for the formation of internal reporting on financial results of agribusiness enterprises", Ekonomika ta suspilstvo, vol. 82. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-105>.

7. Nesterenko, O.O. (2021), "The place of reporting in the management of financial results of enterprise activity", Problemy teorii ta metodologii bukhhalterskoho obliku, kontroliu ta analizu, vol. 1 (48), pp. 26—32. [https://doi.org/10.26642/pbo-2021-1\(48\)-26-32](https://doi.org/10.26642/pbo-2021-1(48)-26-32).

8. Oliinyk, O.V. and Ivanytskyi, V.M. (2025), "Managerial dimension of ESG reporting: conceptual principles of integration into the corporate accounting system", Problemy teorii ta metodologii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu, vol. 2 (61), pp. 47—53. [https://doi.org/10.26642/pbo-2025-2\(61\)-47-53](https://doi.org/10.26642/pbo-2025-2(61)-47-53).

9. Podolianchuk, O.A. and Dubinina, M.V. (2026), "Reporting on financial results of agribusiness enterprises in the format of stakeholder requests for management purposes", Ahrosvit, vol. 3, pp. 64—73. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2026.3.64>.

10. Yaremko, I.Y. and Zavoritnii, M.V. (2022), "Managerial reporting in enterprise management and planning systems: features of formation and content parameters", Efektyvna ekonomika, vol. 5. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.5>.

Отримано редакцією журналу / Received: 05. 03.26

Процеженовано / Revised: 11. 03.26

Схвалено до друку / Accepted: 17.03.26

<https://nauka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663